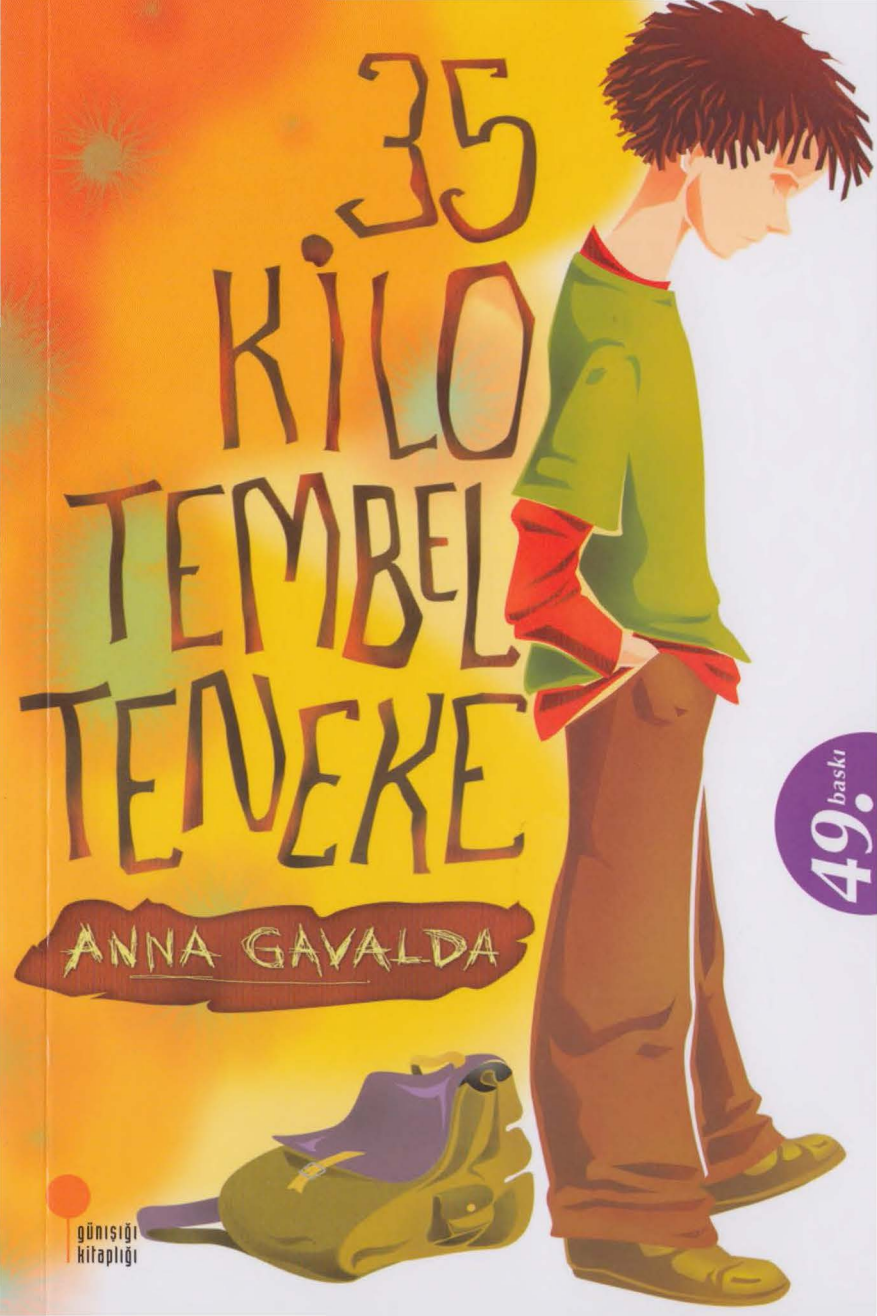
35 KİLO TEMBEL TENEKE

ANNA GAVALDA

49. baskı

günışığı kitaplığı

Çocuk Roman 10

35 KİLO TEMBEL TENEKE
Yazan: Anna Gavalda

Türkçe yayın editörü: Müren Beykan
Fransızca aslından Türkçeleştiren: Azade Aslan
Son okuma: Hande Demirtaş

Özgün adı: *35 kilos d'espoir*
© Bayard Editions Jeunesse, 2002

Türkçe yayın hakları: Günışığı Kitaplığı, 2003
Yayın hakları, Bayard Éditions Jeunesse'den Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır. Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

1. baskı: Ocak 2004 (1-43. baskılar 2000'er adet)
49. baskı: Ekim 2018 (44-49. baskılar 10.000'er adet)

ISBN 978-975-8142-95-8

gunisigikitapligi.com

Kapak: Gözde Bitir
Baskı öncesi hazırlık: Ebru Deniz Çelik
Baskı: Optimum Basım San. ve Tic. Ltd. Şti.
(Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No 51/1 Küçükçekmece 34295
İstanbul (0212) 463 71 25 Sertifika: 41707)

Günışığı Kitaplığı Yayıncılık A.Ş.
Sertifika: 36737
Büyükdere Cad. Polat İş Merkezi 87/6
Mecidiyeköy 34387 İstanbul
Telefon: (0212) 212 99 73
Faks: (0212) 217 91 74
E-posta: info@gunisigikitapligi.com

Anna Gavalda

1970'te Fransa'da, ailesinin kent yaşamından sıkıldığı için yerleştiği Boulogne-Billancourt kasabasında doğdu. Sorbonne Üniversitesi'nde başladığı edebiyat öğretmenliği eğitimi sırasında, ABD'de çocuk bakıcılığı, özel okullarda Fransızca öğretmenliği, Harlequin kitapları çevirmenliği, dergi editörlüğü, kasiyerlik, garsonluk gibi onlarca değişik işte çalıştı. 1992'de France Inter'in düzenlediği "En Güzel Aşk Mektubu Yarışması"nda birincilik kazanarak yazarlığa adım attı. İlk öykü kitabı *Je voudrais que quelqu'un m'attende quelque part*'ı *(Bir Bekleyenim Olsa,* 2004) büyük uğraşlar sonunda yayımlatan Gavalda, 2000'de, Fransa'nın en saygın edebiyat ödüllerinden sayılan RTL-Lire Büyük Ödülü'nü kazanınca, bir anda ülke sınırlarını aşan bir üne kavuştu. Çok satanlar listesinden aylarca inmeyen ve Fransa'da 200 binin üstünde satan bu ilk kitabı, 27 ülkede yayımlandı. 2002'de ilk romanı *Je l'aimais (Onu Seviyordum,* 2004), ardından ilk çocuk romanı *35 kilos d'espoir (35 Kilo Tembel Teneke,* 2004*)*, 2004'te *Ensemble, c'est tout (Bir Aradayız, Hepsi Bu,* 2006*)*, 2008'de *La Consolante* (Teselli), 2009'da *L'Echappée belle (Güzel Kaçak,* 2012*)* ve 2013'te yine bir çocuk romanı *Billie* yayımlandı. Gavalda, iki kızıyla birlikte Fransa'nın Seine-et-Marne kentinde yaşıyor.

35 KİLO TEMBEL TENEKE

ANNA GAVALDA

Türkçesi AZADE ASLAN

Sevgili babama ve Marie Tondelier'e...

Yabancı Adların Okunuşu

Anna Gavalda	(Anna Gavalda)
Action Man	(Ekşın Men)
Anakin Skywalker	(Anakin Skayvolkır)
Austerlitz	(Osterlitz)
Benjamin	(Benyamin)
Berluron	(Berluron)
Bosch	(Boş)
Bretagne	(Brötayn)
Charles	(Şarl)
Charlotte	(Şarlot)
Daret	(Dare)
Euro	(Yuro)
Fanny	(Fani)
Frankenstein	(Frankenştayn)
Gabriel	(Gabriel)
Gadget	(Gecıt)
Grandchamps	(Granşam)
Grégoire Dubosc	(Greguar Dübosk)
Grodoudou	(Grodudu)
Hulk	(Halk/Hulk)
Jean-Moulin	(Jan Mulen)
Jeanne d'Arc	(Jan Dark)
Joseph	(Jozef)
Jougleux	(Juglö)
Kaplas	(Kapla)
Karine Lelièvre	(Karin Löliyevr)
Léon	(Leon)
Lolotte	(Lolot)
Marie	(Marı)
Martineau	(Martino)
Meccano	(Mekano)
Moulinex	(Mulineks)
Orléans	(Orlean)
Samuel	(Samuel)
Timberland	(Timbırlend)
Valence	(Valans)
Vernoux	(Vernu)

1

Okuldan tiksiniyorum.

Dünyadaki her şeyden daha fazla tiksiniyorum ondan.

Ve hatta daha da fazla...

Okul, hayatımı mahvediyor.

Üç yaşıma kadar mutlu olduğumu söyleyebilirim. Tam olarak hatırlayamıyorum ama, bence her şey yolundaydı. Oyunlar oynuyor, *Küçük Boz Ayı* kasetimi on kez üst üste izliyor, resimler çiziyor ve çok sevdiğim oyuncak

köpeğim Grodoudou'ya binlerce öykü uyduruyordum. Annemin anlattığına göre, küçükken odamda yalnız başıma saatlerce konuşup dururmuşum. Bundan da, mutlu olduğum sonucuna varıyorum.

Hayatımın bu döneminde herkesi severdim ve herkesin de birbirini sevdiğine inanırdım. Ve sonra, üç yaş beş ayımı doldurduğumda, gümm! Okul.

Anlaşılan, o sabah okula çok mutlu gitmişim. Annem ve babam bütün tatil boyunca aynı hikâyeyle kafamı şişirmiş olmalılar: "Çok şanslısın, canım, çok iyi bir okula gideceksin...", "Şu yepyeni güzel okul çantasına bak! Seninle güzel okuluna gitmeyi bekliyor!" Vıdı vıdı vıdı... Galiba o ilk gün ağlamamıştım. (Meraklı biriyimdir; sanırım, nasıl oyuncakları ve ne tip legoları falan olduğunu görmek istiyordum...) Yanlış hatırlamıyorsam, yemek saatinde eve oldukça memnun gelmiş, iyi yemiş ve harika geçen sabahımı Grodoudou'ya anlatmak için odama dönmüştüm.

E tabii, eğer bilseydim, o son mutlu dakikaların doya doya tadını çıkarmaya bakar-

dım, çünkü tam o andan sonra hayatım rayından çıktı.

"Haydi, geri dönüyoruz," dedi annem.

"Nereye?"

"E tabii ki, okula!"

"Hayır."

"Hayır ne?"

"Bir daha oraya gitmeyeceğim."

"Öyle mi? Neden peki?"

"Çünkü yeter, nasıl bir yer olduğunu gördüm ve ilgimi çekmedi. Odamda yapacak bir sürü şeyim var. Grodoudou'ya, yatağımın altına gömdüğü bütün kemikleri bulmasına yardım etmek için özel bir alet yapacağımı söyledim; yani artık oraya gitmeye vaktim yok."

Annem diz çöktü, bense başımı iki yana salladım.

Israr etti, ağlamaya başladım.

Beni kaldırdı, bağırıp çağırmaya başladım.

Sonunda, o da bana tokadı patlattı.

Bu hayatımda ilkti.

İşte.

Okul buydu.

Kâbusun başlangıcı.

Annemle babam bu hikâyeyi bin kez anlattılar. Arkadaşlarına, ilkokul öğretmenlerime, lise öğretmenlerime, psikologlara, diksiyon uzmanlarına ve rehberlik öğretmenine. Ben de bu hikâyeyi her duyuşumda, hâlâ Grodoudou'ya kemik tarayıcısını yapmadığımı hatırlıyorum.

Şimdi on üç yaşındayım ve altıncı sınıftayım. Evet biliyorum, bunda garip bir şeyler var. Size hemen açıklayayım –boşu boşuna parmak hesabı yapmanıza gerek yok. İki kez sınıfta kaldım: İkinci ve altıncı sınıflarda.

Tahmin edebileceğiniz gibi, okul her zaman bizim evin dramı olmuştur... Annem ağlar, babam beni paylar ya da tam tersi olur –annem azarlar, babam hiçbir şey söylemez. Onları böyle görmek beni üzüyor, ama ne yapabilirim ki? Bu durumda onlara ne diyebilirim? Hiçbir şey. Hiçbir şey diyemem, çünkü en kötüsü ağzımı açtığımda oluyor. Onlar papağan gibi aynı şeyi tekrarlayıp duruyor:

"Çalış!"

"Çalış! Çalış! Çalış!"

"Çalış!"

Tamam, anladım. O kadar da aptal değilim yani. Ben de çalışmak isterdim; ama sorun bunu yapamamam. Okulda olup biten her şey bana anlaşılmaz geliyor. Her şey bir kulağımdan girip diğerinden çıkıyor. Yüzlerce doktora götürüldüm –gözlerim, kulaklarım, hatta beynim için. Ve bütün bu boşa giden zamandan çıkarılan sonuç, konsantrasyon sorunum olduğuydu. Hadi ya! Ben neyim olduğunu çok iyi biliyorum, bana sormanız yeterli. Hiçbir sorunum yok benim. Hiçbir sorunum. Yalnız, bunların hiçbiri ilgimi çekmiyor, o kadar.

İlgimi çekmiyor. Nokta.

Okulda yalnızca tek bir yılım mutlu geçti; o da, Marie adlı bir öğretmenle geçirdiğimiz anasınıfı yılıydı. Onu asla unutmayacağım.

Marie'yi bugün yeniden düşündüğümde, o yalnızca hayatta yapmaktan zevk aldığı şeyi, yani bir şeyler yaratmayı ve üretmeyi sürdürmek için öğretmen olmuş diyorum. Onu hemen sevmiştim. İlk günün ilk sabahından beri. Kendi diktiği giysileri ve ördüğü kazakları giyiyor, kendi yarattığı takıları

takıyordu. Onunlayken eve bir şey götürmediğimiz tek gün bile yoktu: Kâğıttan bir kirpi, süt şişesinden bir kedi, hindistancevizi kabuğundan bir fare, ufak tefek eşya, desenler, resimler, kolajlar... O, elimize hamur değmesi için Anneler Günü'nü bekleyen öğretmenlerden değildi. Bize hep, başarılı bir günün, bir şey ürettiğimiz gün olduğunu söylerdi.

Geriye baktığımda, bu mutluluk yılının aynı zamanda bütün mutsuzluklarımın da kaynağı olduğunu düşünüyorum; çünkü çok basit bir şey o günlerde kafama dank etti: Ellerim ve onların üretebilecekleri dışında, dünyada hiçbir şey beni ilgilendirmiyordu.

Marie'yle ilgili söyleyeceğim son şey, ona ne borçlu olduğumu bildiğim. Ona doğru dürüst bir birinci sınıf borçluyum. Çünkü, o kiminle karşı karşıya olduğunu iyi anlamıştı. Adımı yazmam gerektiğinde gözlerimden yaşlar süzülüverdiğini, hiçbir şeyi aklımda tutamadığımı ve benim için bir tekerlemeyi yinelemenin tam bir kâbus olduğunu biliyordu.

Yılın sonunda, en son gün, onunla vedalaşmaya gittim. Boğazım düğümlendi ve ko-

nuşmakta zorlandım. Ona hediyemi verdim: Kopçalar ve raptiyeler için ayrı ayrı çekmeceleri ve bir silgi koyma yeri falan olan süper bir kalemlik. Bunu tamamlamak ve süslemek için saatlerce uğraşmıştım. Hoşuna gittiğini ve onun da benim kadar duygulanmış olduğunu görebiliyordum.

"Benim de sana bir hediyem var, Grégoire," dedi bana.

Hediye, koca bir kitaptı.

"Gelecek yıl Bayan Daret'nin sınıfında büyüklerle olacaksın ve çok çalışman gerekecek..." diye ekledi. "Neden biliyor musun?"

Başımı salladım.

"Bu kitabın içindeki her şeyi okuyabilmek için..."

Eve varır varmaz annemden bana kitabın adını okumasını istedim. Koca kitabı dizlerinin üstüne koydu ve okudu:

"*Küçük Eller İçin 1000 Beceri.* Vay vay vay, bir yığın dağınıklık bizi bekliyor desene!"

Bayan Daret'den nefret ediyordum. Sesinin tınısından, tavırlarından ve her zaman gözde öğrenciler seçmek gibi tuhaf bir merakı

olmasından nefret ediyordum. Ama, okumayı öğrendim, çünkü 124'üncü sayfadaki yumurta kutusundan suaygırını yapmak istiyordum.

Marie, anasınıfındaki yıl sonu karneme şöyle yazmıştı:

"Bu çocuğun süzgeç gibi bir kafası, peri gibi parmakları ve kocaman bir yüreği var. Bunu değerlendirmeyi başarmamız gerekiyor."

Yaşamımda ilk ve son kez milli eğitimin bir üyesi beni başından savmıyordu.

2

Ne olursa olsun, ben bunu sevmeyen bir sürü başka insan da tanıyorum. Mesela size, "Okulu sever misiniz?" diye sorsam, başınızı hayır anlamında iki yana sallarsınız, orası kesin. Yalnızca, süper gayretkeş tipler ya da her sabah yeteneklerini sınayarak eğlenmek için okula gelen, gerçekten başarılı çocuklar bu soruya evet der. Onun dışında... kim bunu *gerçekten* sever? Hiç kimse. Peki kim bundan *gerçekten* nefret eder? Çok fazla kişi değil. Hayır, hayır. Benim gibi olan, yani tem-

bel teneke denen ve sürekli karın ağrıları çeken başkaları da var.

Ben saatim çalmadan en az bir saat önce gözlerimi açıyorum ve bir saat boyunca arttıkça artan karın ağrımı hissediyorum... Yataktan kalktığımda o kadar midem bulanıyor ki, kendimi açık denizin ortasındaki bir gemide sanıyorum. Kahvaltı bir işkence. Aslında hiçbir şey yutamıyorum, ama annem sürekli tepemde dikildiğinden biraz peksimet yiyorum. Otobüste, karnımdaki ağrı bir gülleye dönüşüyor. Eğer arkadaşlarla karşılaşıp, *Zelda*'dan falan konuşursak, kendimi biraz daha iyi hissediyorum, gülle küçülüyor. Ama yalnızsam, gittikçe büyüyüp beni şişiriyor. Ama, en kötünün de kötüsü okulun girişinde oluyor. Beni en çok hasta eden şey okulun *kokusu*. Yıllar geçiyor, yerler değişiyor, ama koku hep aynı kalıyor. Boğazıma yapışıp, midemi ağzıma getiren, tebeşir ve eskimiş lastik pabuç karışımı bir koku.

Gülle, saat dörde doğru erimeye başlıyor ve yeniden odamın kapısını açtığımda tamamen yok oluyor. Annemle babam eve

dönüp de bana günümün nasıl geçtiğiyle ilgili sorular sormaya ve ödev listemi kontrol etmek için çantamda kazıya başladıklarında, gülle de geri geliyor; ama bu kez daha hafif, çünkü artık benimkilerle krizlere alışığım.

Yani, aslında hayır, yalan söylüyorum... Alıştığım falan yok. Krizler birbiri ardına geliyor, ama ben alışamıyorum. Bayağı can sıkıcı. Benimkiler, artık birbirlerini deli gibi sevmedikleri için, her akşam kapışma ihtiyacı duyuyorlar ve nasıl başlayacaklarını bilemediklerinden bahane olarak beni ve benim berbat notlarımı kullanıyorlar. Her zaman birinden biri suçlu oluyor. Annem babamı benimle ilgilenmek için hiç yeterince zaman ayırmamakla suçluyor, babam da bunun annemin suçu olduğunu söylüyor. Yani, onun beni fazla şımarttığını...

Bıktım artık, bıktım...

Artık o kadar bıktım ki, hayal bile edemezsiniz.

Böyle anlarda kulaklarımı içeriden tıkıyorum ve üzerinde çalışmakta olduğum şeye

yoğunlaşıyorum: Anakin Skywalker için legolarımla yaptığım bir uzay mekiği, Meccano'mla yaptığım bir diş macunu sıkma makinesi ya da Kaplas'dan dev bir piramit. Derken, ödev işkencesi başlıyor. Eğer bana yardım eden annemse, en sonunda hep o ağlıyor. Yardım eden babamsa, sonunda ağlayan hep ben oluyorum.

Size bütün bunları anlatıyorum, ama benimkilerin kötü olduklarını ya da sürekli bana yüklendiklerini düşünmenizi istemem. Hayır, hayır, onlar süper, yani işte süper... Yani, normaller. Her şeyi rezil eden yalnızca okul. Zaten geçen yıl boyunca, ödev listeme, verilen ödevlerin yalnız yarısını yazmamın nedeni de buydu –bütün bu krizleri ve mutsuzluk akşamlarını önlemek. Gerçekten de tek neden buydu, ama bunu, gözyaşları içinde kendimi odasında bulduğum okul müdiresine söyleyemedim. Saçmaydı.

Susmakla iyi de ettim. O koca hindi neyi anlayabilirdi ki? Hiçbir şeyi, çünkü bir sonraki ay beni okuldan attı.

Beni atmasının nedeni beden eğitimiydi.

Spordan da, neredeyse okul kadar nefret ettiğimi söylemeliyim. Tam o kadar değil, ama neredeyse. Beni görseydiniz, bu işin neden yürümediğini kesinlikle anlardınız. Pek uzun, pek iri ve pek güçlü değilim. Hatta şöyle de denebilir: Pek uzun ve iri değil, tam bir çelimsizim.

Zaman zaman ellerimi belime koyup göğsümü şişirerek aynaya baktığım oluyor. Epeyce şaşırtıcı bir görüntü; sanki vücut çalışan bir böcek ya da *Asteriks Lejyoner*'de oynamak isteyen biri: Biraz iriyarı, ama deriden mantosunu çıkarıp atınca, çelimsizin teki olduğu anlaşılıyor. Aynadaki yansımamı görünce düşündüğüm bu.

İyi de, hayatta *her şey* için kafayı yiyerek yaşayamam ki, bazı şeyleri de takmamam gerek, yoksa gerçekten tırlatırım. Boş verdiğim ilk şey geçen yılki beden eğitimi dersiydi. Bu satırları yazarken bile, gülmemek için kendimi zor tutuyorum... Çünkü, hayatımın en deli kahkahalarını Bayan Berluron'a ve onun beden derslerine borçluyum.

Her şey şöyle başladı:

"Grégoire Dubosc," dedi öğretmen, not defterini karıştırarak.

"Evet."

Peş peşe taklada yine çuvallayacağımı ve aptal durumuna düşeceğimi biliyordum. Tek merak ettiğim bütün bunların ne zaman biteceğiydi.

Öne çıkmamla birlikte herkes kıkırdamaya başladı.

Ama ilk kez aptallığımla değil, gülünç halimle dalga geçiyorlardı. Eşyamı evde unutmuştum ve bunu da bu dönem üçüncü kez yaptığımdan, sıfır almamak için Benjamin'in ağabeyinin giysisini ödünç almıştım. (Bir yıl içinde, sizin bütün hayatınız boyunca alabileceğinizden fazla sıfır almıştım bile.) Yalnız bilmediğim, Benjamin'in ağabeyinin Yeşil Dev'in bir kopyası olduğu ve boyunun 1.90 geldiğiydi...

XXL giysilerim ve 45 numara spor pabuçlarımla sallanıp duruyordum. Bu halimle küçük bir sükse yaptığımı söylememe gerek yok herhalde.

"Bu kıyafet de neyin nesi?" Bayan Berluron'dan fırçayı yemiştim.

"Şeyy, bilmiyorum öğretmenim, daha

geçen hafta üstüme oluyordu... Bilemiyorum..." dedim bön bön.

Öğretmen iyice köpürmüş görünüyordu. "Bacaklar bitişik ikili düz takla at."

İlk feci taklamla pabucumun tekinin firlaması bir oldu. Diğerlerinin gülüştüklerini duydum; onları daha da eğlendirmek için ikinci bir takla daha attım ve pabucun diğer tekini de tavana göndermeyi başardım.

Ayağa kalktığımda, donum kısmen ortadaydı, çünkü eşofman altım kaymıştı. Bayan Berluron kıpkırmızı kesilmişti, sınıftakiler de gülmekten ölüyordu. Bütün o kahkahaları duymak beni tetikledi; çünkü ilk kez, duyduklarım küçümseyici değil, süper kahkahalardı –tıpkı sirkteki gibi– ve işte, bu dersten itibaren, beden derslerinin soytarısı olmaya karar verdim. Bayan Berluron'un maskarası. Başkalarının gülmesini sağlamak insanın içini ısıtıyor –bir tür uyuşturucu gibi. İnsanlar güldükçe, onları daha da çok güldürmek istiyorsunuz.

Bayan Berluron bana o kadar çok sıfır verdi ki, not defterinde yer kalmadı. Sonuçta, bütün bu olanlar yüzünden sınıfta bile kal-

dım, ama hiçbir şeyden pişman değilim. Onun sayesinde okulda kendimi azıcık mutlu hissettim... azıcık işe yarar.

Ortalığı acayip karıştırdığımı itiraf etmem gerek. Önceleri çok beceriksiz olduğum için kimse beni takımına almak istemezdi; ama sonra, beni alabilmek için kavga etmeye başladılar, çünkü maskaralıklarımla rakibi dağıtıyordum. Beni kaleci yaptıkları günü hatırlıyorum... Ne krizdi ama!.. Top yaklaştığında, korkuyla bağırarak çıldırmış bir maymun gibi ağlara tırmanıyordum. Topu tekrar oyuna sokmam gerektiğinde de, her seferinde topu arkama gönderip doğrudan kendi kalemize gol atmayı başarıyordum.

Hatta bir keresinde, topu tutmak için öne atıldım. Tabii ki, topa değemedim bile; ama kalktığımda, bir tutam çimeni inek gibi möleyerek çiğniyordum. O gün, Karine Lelièvre altına kaçırdı, ben de iki saat ceza aldım... Ama buna değerdi doğrusu.

Okuldan atılmama atlama beygiri neden oldu. Aslında bu oldukça şaşırtıcı, çünkü ilk kez zıpırlık etmiyordum. Bu köpükten yapıl-

mış koca şeyin kulplarına tutunarak, üstünden atlamamız gerekiyordu; benim sıram geldiğinde iyi tutunamadım ve şeyim çok kötü acıdı... yani... hani işte, ne demek istediğimi anladınız... Hoşafım çıktı yani. Tabii ki, diğerleri onları güldürmek için, "Ayayayayyyyy!" diye bağırıyormuş gibi yaptığımı sandılar ve Bayan Berluron da beni dosdoğru müdirenin odasına çıkardı. Acıdan ikiye katlanmıştım ama ağlamadım.

Onlara bu zevki yaşatmak istemedim.

Annem ve babam da bana inanmadı ve cidden kapıya konduğumu öğrendiklerinde, ortalık bayram yerine döndü. İlk kez aynı yöne bağırıyorlardı ve bunun da doyasıya tadını çıkardılar.

En sonunda odama gitmeme izin verdiklerinde, kapımı kapayıp yere oturdum. Kendi kendime; "Ya yatağına girip ağlarsın –ki ağlamakta da haklısın, çünkü hayatın beş para etmez ve sen kendin de beş para etmezsin ve hemen şimdi ölsen hiç sorun olmaz– ya da kalkar bir şeyler yaparsın," dedim.

O akşam, şantiyenin birinden topladığım

bir sürü ıvır zıvırla dev bir canavar yaptım; adını da "Kıllı Berlu" koydum.

Çok zekice değildi, size katılıyorum, ama bana kendimi iyi hissettirdi ve o gece yastığımın ıslanmasını önledi.

3

Bu dönemde beni teselli eden tek kişi dedemdi. Aslında bunda şaşılacak bir şey yok; çünkü Koca Léon'um, üç elma boyuna ulaştığımdan ve küçük kulübesinde ona eşlik edebilecek yaşa geldiğimden beri beni teselli eden kişi olmuştur hep.

Koca Léon'cuğumun küçük kulübesi benim bütün hayatım. Orası benim sığınağım, Ali Baba'nın mağarası. Anneannem ne zaman biraz canımızı sıksa, Koca Léon'cu-

ğum bana döner ve fısıldar:

"Grégoire, *Léonland*'de küçük bir gezintiye ne dersin?"

Sonra da, anneannem söylenirken yavaşça sıvışırız:

"İşte! Şimdi de git o küçücük çocuğu zehirle..."

Koca Léon'cuğum omuz silkerek cevap verir:

"Lütfen, Charlotte, lütfen. Grégoire ve ben gidiyoruz, çünkü düşünmek için sessizliğe ihtiyacımız var."

"Peki, neyi düşünmek için, öğrenebilir miyiz acaba?"

"Ben geçmiş yaşantımı düşüneceğim, Grégoire da gelecek yaşamını."

Anneannem sırtını döner ve bunu duymaktansa sağır olmayı tercih edeceğini söyler. Buna da dedem her zaman şöyle yanıt verir:

"Ama hayatım, sen *zaten* sağırsın."

Koca Léon'um da benim gibi marangoz, ama o aynı zamanda zeki. Hep sınıfının ineği olmuş: Her derste hep birinciymiş. Üstelik, bir gün bana, pazar günleri asla çalışmadığını

itiraf etmişti. ("Neden? –Çünkü, canım istemezdi, o kadar.") Matematikte, dilbilgisinde, Latince'de, İngilizce'de, tarihte, her şeyde birinciymiş! On yedi yaşında, Fransa'daki en zor üniversite olan Politeknik Yüksekokulu'na kabul edilmiş. Sonra da, devasa şeyler inşa etmiş: Köprüler, viyadükler, tüneller, barajlar falan.

Ona tam olarak ne yaptığını sorduğumda, sigara izmaritini tekrar yakıp, yüksek sesle düşünürdü:

"Bilmiyorum. Görevimi hiçbir zaman tam olarak tanımlamayı beceremedim... Benden planları kontrol edip, görüş bildirmem istenirdi: Söz konusu şey yerle bir olur muydu, olmaz mıydı falan?"

"Hepsi bu kadar mı?"

"Bu kadar, bu kadar... Ama, bu o kadar da kolay değil, yavrum! Eğer, hayır dersen, ama baraj yine de yıkılırsa, inan bana gerçekten de aptal durumuna düşersin!"

Dedemin küçük kulübesi dünyada kendimi en mutlu hissettiğim yer. Oysa ki, çok bir şeyi de yok: Bahçenin dibinde, tahtalardan ve dalgalı sacdan yapılmış, kışın çok

üşüyüp yazın çok terlediğimiz bir kulübecik.

Oraya olabildiğince sık gitmeye çalışıyorum. Bir şeyler yapmak, aletler ya da tahta parçaları almak, Koca Léon'umu işbaşında görmek (Şu sıralar, bir lokantanın ısmarladığı mobilyaları yapıyor), ondan tavsiyeler almak ya da yalnızca öylesine, hiçbir şey için. Bana benzeyen bir yerde oturma zevki için. Az önce size bende kusma isteği uyandıran okul kokusundan söz etmiştim ya; işte, buradaki de onun tam tersi. Bu tıka basa dolu küçücük yere girdiğimde, mutluluğun kokusunu içime çekmek için burun deliklerimi kocaman açıyorum. Makineyağı, elektrikli radyatör, lehim aleti, tahta yapıştırıcısı, tütün ve bir sürü başka şeyin kokusu. Nefis. Kendi kendime, bir gün bu kokuyu damıtıp, "Kulübecik Esansı" adını vereceğim bir parfüm icat edeceğime söz verdim.

Hayat beni sefil ettikçe koklamak için.

İkinci sınıfı tekrar okuyacağımı öğrendiğinde, Koca Léon'um beni kucağına oturttu ve bana kaplumbağayla tavşanın hikâyesini anlattı. Kucağında nasıl büzüldüğümü ve sesinin ne kadar tatlı olduğunu hâlâ çok iyi

hatırlıyorum.

"Gördüğün gibi, koca adam, kimse bu ayvayı yemiş kaplumbağaya bir kuruş bile koymuyordu, çünkü hayvan çok yavaştı... Ama yine de kazanan o oldu... Neden kazandı, biliyor musun? Kazandı, çünkü o cesur ve gözüpek bir kızdı. Sen de, Grégoire, sen de cesursun... Bunu biliyorum, seni çalışırken gördüm. Bir parça tahtayı parlatmak ya da maketlerini boyamak için soğukta saatlerce kaldığını gördüm... Bence, sen de o kaplumbağa gibisin."

"Ama okulda bize hiçbir zaman tahta parlatmamız söylenmiyor!" diye cevapladım hıçkıra hıçkıra. "Bize yalnızca yapılması olanaksız şeyleri yapmamızı söylüyorlar!"

Altıncı sınıfta kaldığımı öğrendiğindeyse, işin rengi değişti.

Her zamanki gibi onlara gitmiştim, ama onu selamladığımda bana karşılık vermedi. Sessiz sedasız yemeğimizi yedik; kahvelerimizi içtikten sonra dışarı çıkmamızı da önermedi.

"Koca Léon?"

"Ne?"

"Kulübeye gidelim mi?"

"Hayır."

"Neden hayır?"

"Çünkü, annen bana kötü haberi verdi..."

"..."

"Seni anlamıyorum! Hem okuldan nefret ediyorsun, hem de orada olabildiğince uzun süre kalmak için elinden geleni yapıyorsun..."

Hiçbir şey söylemedim.

"Dedikleri kadar da aptal değilsin!.. Yoksa, öyle misin?"

Çok sert konuşuyordu benimle.

"Evet."

"İşte, bu beni deli ediyor! Aptalım diye düşünüp hiçbir şey yapmamak tabii ki çok kolay! Tabii ki! Kader bu! Her şey lanetli olduğumuzu düşünmek kadar kolay! Eee? Şimdi planın nedir? Yedinci sınıfı, sonra da sekizinci sınıfı tekrarlamak ve biraz da şansın yardım ederse, otuz yaşında liseden mezun olmak mı?"

Gözlerimi kaldırmaya korkarak minderin kenarını mıncıklıyordum.

"Hayır, seni gerçekten anlamıyorum.

Her neyse, artık yaşlı Léon'a güvenme. Ben kendi hayatının sorumluluğunu taşıyabilen insanları severim. Başkalarını kendine acındıran, sonra da disiplinsizlikten okuldan atılan tembelleri değil. Bu çok anlamsız! Önce atıldın, sonra da sınıfta kaldın. Aferin! Çok güzel bir tablo. Kutlarım.

"Hep seni savunduğumu düşünüyorum da... Her zaman! Annenle babana sana güvenmelerini söylüyordum, bahaneler buluyordum, sana cesaret veriyordum. Sana bir şey söyleyeceğim dostum: Mutsuz olmak, mutlu olmaktan çok daha kolaydır ve ben de, beni duyuyor musun, kolayı seçenleri sevmem, ağlayıp sızlananları sevmem. Kahretsin, mutlu olsana! Mutlu olmak için ne gerekiyorsa onu yap!"

Bunun üzerine öksürmeye başladı. Anneannem koşup yetişti, ben de çıktım.

Kulübeye gittim. Çok üşüyordum. Eski bir bidonun üstüne oturdum ve hayatıma çekidüzen vermek için ne yapabileceğimi düşünmeye koyuldum.

O an *herhangi bir şey* yapmayı çok isterdim, ama bir sorunum vardı: Ne projem, ne

modelim, ne planım, ne malzemem, ne aletim, ne de başka bir şeyim vardı. Yalnızca kalbimin üstünde, ağlamamı engelleyen büyük bir ağırlık hissediyordum, o kadar.

Çakımla dedemin iş tezgâhına bir şeyler kazıdım ve onlara veda bile etmeden eve döndüm.

4

Evde kriz her zamankinden daha uzun, daha şiddetli ve daha korkutucu oldu. Haziran ayının sonundaydık ve hiçbir okul eylülde beni almak istemiyordu. Benimkiler saçını başını yoluyordu. Çok sıkıcıydı. Ben de her gün biraz daha büzülüyordum. Kendimi böyle küçücük yapıp unutturmaya çalışarak, belki de tamamen yok olmayı başarırım ve bir anda sorunlarımın hepsi çözülür diye düşünüyordum.

Haziranın on birinde atılmıştım. Önce-

leri, bütün gün evde takılıyordum. Sabahları 5. Kanal'ı ya da telemarketleri seyrediyordum (Bu televizyon programlarında hep inanılmaz şeyler oluyor), öğleden sonra da eski çizgi romanlarımı baştan okuyor ya da Fanny Teyze'min hediye ettiği beş bin parçalık yapbozumda ilerliyordum.

Ancak, çok çabuk sıkıldım. Ellerimi meşgul edecek bir şeyler bulmam gerekiyordu... Bu yüzden, tamir edebileceğim bir şey bulur muyum diye bakmak için evi araştırmaya başladım. Annem sık sık ütüden şikâyet edip, hayalinin oturarak ütü yapabilmek olduğunu söylüyordu. Ben de bu soruna eğilmeye karar verdim.

Ütü masasının ayağını söktüm, çünkü bacaklarımızı ütü tahtasının altına sokmayı engelliyordu. Yüksekliği hesapladım ve ütü masasını, sanki normal bir masaymış gibi, dört tahta ayak üstüne oturttum. Sonra, önceki hafta karşı kaldırımda bulduğum eski bir döner masanın küçük tekerleklerini çıkardım ve artık kullanmadığımız bir sandalyenin ayaklarına taktım. Hatta, ütü koyma yerini bile düzelttim; çünkü, ütüyü daha yeni değiştirmiş-

tik. Annem buharlı bir Moulinex almıştı ve ben de, ütü koyma yerinin bunun için yeterince sağlam olup olmadığından emin değildim. Bütün bu işler iki koca günümü aldı.

Sonra, çim biçme makinesinin motoruna saldırdım. Motoru tamamen söktüm, temizledim, sonra da parça parça geri taktım. İlk denemede çalıştı. Babam bana inanmak istememişti; oysa makineyi tamire götürmeye gerek olmadığını, sorunun yalnızca pislikten kaynaklandığını çok iyi biliyordum.

O akşam yemekte ortam daha sakindi. Annem bana teşekkür etmek için en sevdiğim yemeği yapmıştı ve babam da televizyonu açmamıştı.

İlk konuşan o oldu.

"Sende insanı kızdıran şeyin ne olduğunu görüyorsun, değil mi, kerata, yeteneklisin işte... Peki, sana yardım etmek için ne yapabiliriz? Okulu sevmiyorsun –bu bir gerçek. Ama, on altı yaşına kadar okula gitmek zorunlu, bunu biliyorsun, değil mi?"

Başımı salladım.

"Bu bir kısırdöngü: Ne kadar az çalışırsan, okuldan o kadar nefret edersin; okuldan

ne kadar nefret edersen, o kadar az çalışırsın... Bu işin içinden nasıl çıkacaksın?"

"On altı yaşıma gelmeyi bekleyeceğim, sonra da kolları sıvayacağım."

"Hayal kuruyorsun. Kim seni işe alır ki?"

"Hiç kimse, biliyorum, ama bir şeyler icat edeceğim ve başka şeyler üreteceğim. Yaşamak için fazla paraya ihtiyacım yok."

"Hiç öyle sanma! Tabii ki, Varyemez Amca kadar zengin olman gerekmez, ama yine de düşündüğünden daha fazlasına ihtiyacın olacak. Aletler, bir atölye, bir kamyon falan alman gerekecek... ne bileyim? Neyse, şu an bu para meselesini bir yana bırakalım, benim derdim bu değil. Derslerinden söz edelim... Grégoire, böyle suratını buruşturma, yüzüme bak, lütfen. Belli bir bilgi birikimin olmadan hiçbir şey yapamazsın. Çok harika bir şey icat ettiğini düşünelim. Bir dilekçe vermen gerekecek, öyle değil mi? Yani, doğru yazmayı bilmen gerek... Hem sonra, bir icat öylesine yapılmaz; planlar, ölçekler çizmen, ciddiye alınmak için masrafları hesaplaman gerekir; yoksa, fikrini çaldırırsın, daha iki–"

"Böyle mi düşünüyorsun?"

"Düşünmüyorum, bundan eminim."

Bütün bunlar beni şaşkına çevirmişti, haklı olduğunu hisseder gibiydim.

"Çünkü, aslında, hem benim, hem çocuklarımın, hatta belki sizin bile zenginliğinizi garantileyecek bir icadım var..."

Annem gülümseyerek sordu:

"Neymiş o?"

"Bunun aramızda kalacağına yemin eder misiniz?"

"Evet," dediler aynı anda.

"Yemin edin."

"Yemin ederim."

"Ben de."

"Hayır, 'yemin ederim' de anne."

"Yemin ederim."

"O zaman tamam... Aslında icadım, dağda yürüyenler için özel tasarlanmış pabuçlar... Yerinden çıkarılabilir küçük bir topuğu olacak. Tırmanırken normal konumda takacaksın, düzlüğe gelince çıkaracaksın, inişe geçtiğinde yeniden takacaksın, ama aynı yere değil, bu kez öne, ayak parmaklarının altına. Böylece, hep dengede kalacaksın..."

Annemle babam ikna olmuştu.

"Düşündüğü şey pek de aptalca değil,"

dedi annem.

"Bir spor mağazasıyla ortak olmalısın..."

Benimle ilgilendiklerini hissetmek hoşuma gitmişti. Ama babam tekrar konuşmaya başladığında büyü bozuldu.

"Ve olağanüstü buluşunu pazarlamak için, matematikte, bilgisayarda ve ekonomide başarılı olman gerek... Görüyorsun, başta sana söylediğim şeye geliyoruz..."

Haziranın sonuna kadar kendimi bu şekilde oyaladım. Yeni komşularımızın bahçelerini düzenlemelerine yardım ettim. O kadar çok ayrıkotu temizledim ki, parmaklarım şişti ve yeşilimsi bir renk aldı. Hulk'un elleri gibi...

Komşularımızın adı Bay ve Bayan Martineau'ydu. Benden yalnızca bir yaş büyük Charles adında bir oğulları vardı. Ama onunla anlaşamıyordum. Koltuğuna ve aptal dizilerine yapışık yaşıyordu ve benimle her konuştuğunda gelecek yıl hangi sınıfa gideceğimi soruyordu. Sonunda bu biraz sinir edici olmaya başladı.

Annem, beni eylülde kabul etme iyi yürekliliğini, bu büyük, inanılmaz lütfu gösterecek bir okul bulmak için telefonlar etmeye devam ediyordu. Her sabah, posta kutumuza yığınla broşür geliyordu. Şu ya da bu kolejin özelliklerini öve öve anlatan, parlak kâğıt üstüne basılı güzel fotoğraflar.

Hepsi çok zavallıydı ve tamamen palavradan ibaretti. Kafamı sallayarak sayfaları karıştırıyor, özellikle de gülen öğrenci fotoğraflarını nasıl çekebildiklerini merak ediyordum. Ya bu öğrencilere para vermişlerdi ya da fotoğraf çekildiği sırada onlara dilbilgisi öğretmenlerinin çukura yuvarlandığı söyleniyordu.

Aralarından yalnızca biri ilgimi çekiyordu, ama o da Valence yakınlarındaydı. Fotoğraflarda, öğrenciler sıraların arkasından bön bön sırıtmıyordu. Onları bir serada bitkilerin saksılarını değiştirirken ya da bir iş tezgâhında tahta keserken görüyorduk; hiçbiri gülümsemiyordu, hepsi işine yoğunlaşmıştı. Pek fena görünmüyordu, ama bu bir teknik liseydi.

Karın ağrım yeniden başladı.

Bay Martineau bana bir öneri yaptı: Küçük bir ödeme karşılığında, eski duvar kâğıdını sökmesine yardım etmemi. Kabul ettim. Birlikte çarşıya çıktık ve iki tane buharlı duvar kâğıdı sökme aleti kiraladık. Bay Martineau'nun eşi ve Charles tatile gitmişti, benimkiler de çalışıyordu. Yani, rahattık.

İyi iş çıkardık; ama ne yorulduk! Üstelik, yazın en sıcak günleriydi. Sıcaklık gölgede otuz dereceyken, buhar içinde durmanın nasıl bir şey olduğundan söz etmeyeceğim bile... Tam bir sauna! Hayatımda ilk kez bira içtim ve hiç sevmedim.

O sırada bizim oralardan geçen Koca Léon da yardıma geldi. Bay Martineau buna çok sevindi. "Biz kol gücüyle çalışan işçileriz, ama siz... siz bir sanatçısınız, Bay Dubosc," deyip duruyordu. Sonuçta, biz bağıra çağıra, ağza alınmaz sözler edip su gibi terlerken, dedem tesisat ve elektrikle ilgili bütün ince sorunlarla ilgilenmişti. Bay Martineau sürekli, "Bokus boka bokum bokorum bokis bokis," dedi durdu (sözde Latince).

Sonunda, babamlar beni hemen bizim evin ordaki Jean-Moulin Koleji'ne yazdırdı-

lar. Önceleri beni oraya yollamak istemiyorlardı; çünkü, bu okul epeyce kötü bir üne sahip. Seviye çok düşük ve öğrencileri haraca kesenler var; ama, beni kabul eden tek okul olduğu için bizimkilerin seçme şansı kalmadı. Dosyamı idareye verdiler, ben de vesikalık çektirmeye gittim. Bu küçük fotoğraflarda gerçekten pis bir tip gibi çıkıyorum. Jean-Moulin Koleji'ndekilerin yeni çocuktan memnun kalacağını söylüyordum kendi kendime: Altıncı sınıfta, on üç yaşında, Hulk elli ve Frankenstein kafalı bir tip... Kârdaydılar yani!

Temmuz ayı bütün hızıyla geçip gitti. Duvar kâğıdı kaplamayı öğrendim. Duvar kâğıdına enine yapışkan sürmeyi öğrendim. Kenar şeritlerini düzlemek için kâğıdı tersine düzgünce rulo yapmayı ve kâğıtları birbirine değdirmeden yapıştırmayı öğrendim. Yüzlerce şey öğrendim. Artık bir yapıştırıcı ve çizgili duvar kâğıdı yıldızı olduğumu söyleyebilirim. Ayrıca, dedemin birbirine dolanmış elektrik kablolarını çözmesine ve test etmesine de yardım ettim.

"Çalışıyor mu?"

"Hayır."

"Şimdi?"
"Hayır."
"Kahretsin. Ya şimdi?"
"Evet."

Altmış santimetre uzunluğunda sandviçler yaptım, kapıları vernikledim, sigortaları değiştirdim ve bir ay boyunca Koca Kafalar'ın şarkılarını dinledim. Bir mutluluk ayı boyunca.

Keşke hiç bitmeseydi, eylülde başka bir patronla başka bir şantiyeye geçseydim... Sosisli sandviçimi ısırırken düşündüğüm şuydu: Katlanılacak bir üç yıl daha ve sonra hoşça kalın arkadaşlar!

Üç yıl çok uzun.

Bunun dışında beni tedirgin eden bir şey daha vardı: Koca Léon'un sağlığı. Gitgide daha sık ve uzun süre öksürür olmuştu ve iyice uysallaşmıştı. Anneannem, Koca Léon'a sigara içmeyi bıraktıracağıma söz verdirdi bana, ama yapamıyordum.

"Bırak bu zevkim kalsın, Toto. Nasıl olsa öleceğim," diye karşılık veriyordu dedem hep.

Bu tür cevaplar beni deli ediyordu.

"Hayır, Toto; asıl bu zevk *yüzünden* öleceksin!"

"Ne zamandan beri bana 'Toto' diye hitap edebiliyorsun, Toto?" diyordu gülerek.

Bana böyle gülümsediğinde, dünyada en çok sevdiğim kişinin o olduğunu ve ölmeye hakkı olmadığını düşünüyordum. Asla.

Son gün, Bay Martineau dedemi ve beni iyi bir lokantaya davet etti ve kahvelerimizi içtikten sonra, birlikte iki koca püro tüttürdüler. Dedemin Lolotte'unun bunu görse ne kadar acı çekeceğini düşünmeye cesaret bile edemedim...

Ayrılmadan önce komşumuz bana bir zarf uzattı.

"Al bakalım. Bunu hak ettin..."

Zarfı hemen açmadım. Eve geldikten sonra, yatağımda açtım. İçinde 200 Euro vardı. Dört turuncu kâğıt para... Allak bullak olmuştum. Hayatımda hiç bu kadar çok param olmamıştı, bu kadar parayı bir arada bile görmemiştim. Benimkilere bundan söz etmek istemedim; çünkü, hesap cüzdanımı getirip, kafamı şişirirlerdi. Parayı dünyada kimsenin aramayı akıl edemeyeceği bir yere sakladım

ve inceden inceye düşünmeye başladım...

Bütün bu parayla kendime ne alabilirdim? Maketlerim için motorlar mı? (Bu bana bayağı... ııh... pahalıya patlardı.) Çizgi romanlar mı? "Yüz olağanüstü yapı" yazılımı mı? Bir Timberland ceket mi? Bosch marka bir elektrikli testere mi?

Bu dört koca kâğıt para başımı döndürüyordu ve 31 Temmuz akşamı tatile gitmek için evi kaparken, yeterince güvenli bir zula bulmak için bir saatten fazla zaman harcadım. Elinde büyük teyzesinden kalma gümüş şamdanlarla evin içinde dönüp duran annem gibiydim. İkimiz bir arada epey acayip gözükmüş olmalıyız. Yine de, bence hırsızlar her zaman bizden daha kurnazdır...

5

Ağustos ayıyla ilgili size anlatabileceğim öyle olağanüstü bir şey yok. Çok uzun ve çok sıkıcı geçtiğini söyleyebilirim, o kadar. Benimkiler, her yıl olduğu gibi, Bretagne'da bir daire kiraladılar ve yine, her yıl olduğu gibi, sayfalarca ama sayfalarca tatil ödevi yapmak zorunda kaldım.

Altıncı sınıfa pasaport. Büyük dönüş için.

Martıları izleyip, kalemimin arkasını çiğneyerek saatler geçiriyordum. Bir martıya dö-

nüşmeyi hayal ediyordum. Uzaktaki kırmızı beyaz fenere kadar uçmanın düşünü kuruyordum. Bir kırlangıçla arkadaş olup, eylül ayında, mesela 4 Eylül'de –hani, şans bu ya, tam da okulun ilk günü!– onunla sıcak ülkelere doğru yola çıkmayı hayal ediyordum. Okyanusları geçtiğimi hayal ediyordum, onunla...

Ve gerçeğe geri dönmek için kafamı sallıyordum.

Matematik problemimi baştan okuyor –üst üste yığılmış alçı çuvallarıyla ilgili salak bir öykü– ve sonra tekrar hayallere dalıyordum: Bir martı sorunun üstüne pisliyordu... Şaap! Bütün sayfayı berbat eden koca, beyaz bir kuş pisliği.

Yedi çuval alçıyla yapabileceklerimi hayal ediyordum...

Kısacası, hayal kurup duruyordum.

Benimkiler derslerimi çok da yakından takip etmiyorlardı. Bu onların da tatiliydi ve karınca duası gibi yazımı çözmeye çalışarak soğuk terler dökmek istemiyorlardı. Benden bekledikleri tek şey, her sabah odamda, kıçım sandalyede masanın başına oturmamdı.

Bütün bunlar çok saçmaydı. Kahrolası resim defterinin sayfalarını delice krokiler ve planlarla dolduruyordum. Sıkılmıyordum, yalnızca hayatımın hiçbir anlamı yoktu. "Burada ya da başka yerde olmanın ne farkı var?" diye düşünüyordum. "Olmak ya da olmamak, ne önemi var ki?" diye de düşünüyordum. (Tahmin edebileceğiniz gibi, matematikte berbatım, ama felsefede hiç fena sayılmam!)

Öğleden sonraları, annemle ya da babamla –ama asla ikisiyle birden değil– plaja gidiyordum. Bu da onların tatil planlarının bir parçasıydı: Birbirlerine bütün gün boyunca katlanmak zorunda kalmamak.

Annemle babam arasında gerçekten hiç de harika olmayan bir şeyler geçiyordu. Sık sık, hepimizi derin bir sessizliğe sürükleyen yanlış anlamalar, tepkiler oluyor ya da iğneleyici sözler sarf ediliyordu. Sürekli keyifsiz bir aileydik. "Kahvaltıııı dostunuuuuuuz..." diye şarkısı olan reklamdaki gibi, sofrada şakalar ve kahkahalar hayal ediyordum, ama bu boş hayallere de kendimi kaptırmıyordum.

Bavullarımızı toplama ve tatil evini dü-

zenleme zamanı geldiğinde, sanki herkesin içi rahatlamıştı. Çok saçmaydı. Sonunda eve dönerken rahatlamak için, bu kadar para harcayıp, bu kadar uzağa gelmek... Bunu çok saçma buluyorum.

6

Annem şamdanlarına, ben de paralarıma tekrar kavuştuk. (Artık size söyleyebilirim: Kâğıt paraları rulo yapıp, eski Action Man'imin tüfeğine tıkmıştım.)

Yapraklar sararmış ve karın ağrım da geri gelmişti.

Sonunda, Jean-Moulin Koleji'ne gidecektim.

Sınıftaki en büyük öğrenci ben değildim, hele en aptalı hiç değildim. Güzel güzel yaşa-

yıp gidiyordum. En dipte oturuyor ve okuldaki iriyarı elebaşıların yoluna çıkmamaya çalışıyordum. Timberland ceket fikrinden de vazgeçmiştim, çünkü burada onu uzun süre koruyabileceğimi pek sanmıyordum.

Okul beni artık o kadar da hasta etmiyordu. Nedeni çok basit; artık okula gittiğim izlenimini taşımıyordum. Daha çok, iki bin yetişkinin, sabahtan akşama kadar tutulduğu bir tür hayvanat bahçesi-bakımevine gider gibiydim. Bir bitki gibi yaşıyordum işte. Bazı öğrencilerin öğretmenlerle konuşma biçimi beni şoka uğratmıştı. Olabildiğince az hareket ediyordum. Günleri sayıyordum.

Ekimi yarıladığımızda, annemin tepesi attı. Erkek mi, kadın mı olduğunu hiçbir zaman öğrenemediğim dilbilgisi öğretmenimin derslere gelmeyişi bardağı taşıran son damla olmuştu. Kullandığım sözcüklere katlanamıyor, her geçen gün daha aptallaştığımı söylüyordu. Eşeğin tekiydim. Neden eve hiç not getirmediğimi anlayamıyordu; özellikle de, saat beşte beni okuldan almaya gelip de, yaşıtım çocukların çarşı geçidinin kemerleri altında esrar içtiğini görünce, sinir krizleri geçi-

riyordu.

Yani, evde büyük kriz. Bağrış çağrış, gözyaşları ve istemediğiniz kadar sümük.

Ve sonuç, yatılı okul.

Fırtınalı bir akşamdan sonra, annem ve babam oybirliğiyle beni yatılı okula göndermeye karar verdiler. Süper!

O gece dişlerimi sıktım.

Ertesi gün çarşambaydı. Anneannemlere gittim. Anneannem bana, tam sevdiğim gibi, patates kızartması yapmıştı, Koca Léon'umsa benimle konuşmaya cesaret edemiyordu. Hüzünlü bir hava vardı. Kahvelerden sonra kulübeye gittik. Dedem dudaklarının arasına yakmadan bir sigara yerleştirdi.

"Sigarayı bıraktım," dedi. "Kendim için değil, biliyorsun, dırdırcı karım için..."

Gülümsedim.

Derken, benden menteşeleri vidalamasına yardım etmemi istedi ve sonra, zihnim iyice meşgulken, tatlı tatlı konuşmaya başladı.

"Grégoire?"

"Efendim."

"Öğrendiğime göre yatılı okula gidecek-

mişsin, öyle mi?"

"..."

"Bu hoşuna gitmiyor mu?"

"..."

Susmayı tercih ettim. Üçüncü sınıfa giden bir koca bebek gibi zırlamak istemiyordum.

Elimdeki tokmağı aldı, kenara koydu ve çenemden tutarak başımı kendisine doğru çevirdi.

"Beni dinle, Toto, beni iyi dinle. Senin sandığından daha fazla şey biliyorum. Okuldan ne kadar nefret ettiğini biliyorum ve evinde neler olup bittiğini de. Yani, bilmiyorum ama hissediyorum. Demek istediğim, annenle baban arasında... Bunun her gün eğlenceli olmadığını tahmin edebiliyorum..."

Yüzümü buruşturuyordum.

"Grégoire, bana güvenmelisin; bu yatılı okul fikrini ortaya atan benim, bu fikri annenin kafasına sokan benim... Bana öyle bakma. Bir süre uzaklaşmanın, biraz nefes almanın, başka şeyler görmenin senin için iyi olacağını düşünüyorum.

"Annenle baban arasında boğuluyorsun. Sen onların tek çocuğusun, sahip oldukları

tek şey sensin ve her şeyi senin üzerinden görebiliyorlar. Bu kadar üstüne düşerek sana ne kadar zarar verdiklerinin farkında değiller. Hayır, fark etmiyorlar. Bence kötü olan şey, bundan daha derin... Bence senin durumuna telaşlanmadan önce kendi sorunlarını çözmekle işe başlamalılar. Ben... Ah, hayır, Grégoire, böyle surat asma. Hayır, koca çocuğum, sana acı çektirmek istemiyordum, yalnızca... Off, kahretsin! Artık seni kucağıma bile alamıyorum! Çok büyümüşsün. Dur, şu kollarını çek biraz, ben senin kucağına oturacağım... Hayır, ağlama. Bu çok üzücü olur..."

"Üzüntüden ağlamıyorum, Koca Léon, gözyaşlarım taşıyor, o kadar..."

"Ah, koca çocuğum, küçücük yavrum... Haydi, yeter. Kendini topla, kendimizi toplayalım. Piknik Evi'nde bedava yemek istiyorsak, Joseph'in mobilyasını bitirmeliyiz... Haydi, tornavidanı al yerden."

Gömleğimin koluna burnumu sildim.

Sonra, sessizliğin ortasında, ben tam ikinci kapıya başlamışken ekledi:

"Yalnızca son bir şey daha, sonra bir daha bu konudan söz etmeyeceğim. Sana söy-

lemek istediğim şey çok önemli... Söylemek istediğim, eğer annenle baban kavga ediyorsa, bu senin yüzünden değil. Kendileri, yalnızca kendileri yüzünden. Senin bununla hiçbir ilgin yok, senin hiç suçun yok, beni duyuyor musun? Hem de hiç. Hatta, emin ol, hep sınıfının birincisi olsaydın, karnen dört ve beş dolu olsaydı bile, yine de kavga etmeye devam ederlerdi. Yalnızca başka bahaneler bulmak zorunda kalırlardı, o kadar."

Hiçbir yanıt vermedim. Joseph'in mobilyasına ilk kat verniği sürdüm.

7

Eve döndüğümde, benimkiler okul broşürlerini karıştırarak, hesap makinesinde işlem yapıyorlardı. Eğer hayat çizgi romanlardaki gibi olsaydı, rahatlıkla başlarının üstünde kara dumanlar görebilirdim. Hızla odama yönelerek, "Mer'aba," dedim, ama beni durdurdular.

"Grégoire, buraya gel."

Sesinin tonundan babamın şaka yapmadığı anlaşılıyordu.

"Otur."

Bu sefer hangi sosla yeneceğimi düşü-

nüyordum...

"Bildiğin gibi, annenle ben seni yatılı okula göndermeye karar verdik..."

Gözlerimi yere indirdim. "İlk kez bir konuda aynı fikirdesiniz! Hâlâ çok geç değil. Ama bu kadar aptalca bir konuda olması yazık..." diye geçirdim içimden.

"Bu fikrin seni çok sarmadığını tahmin edebiliyorum, ama böyle. Bir darboğazdan geçiyoruz. Okulda hiçbir şey yapmıyorsun, atıldın, kimse seni istemiyor ve bizim mahalledeki kolej de beş para etmiyor. Elli tane seçeneğimiz yok... Yatılı okulun çok pahalı olduğunu da bilmiyorsun belki. Bunu karşılayabilmek için büyük çaba harcadığımızı anlaman gerek, gerçek bir fedakârlık..."

İçimden dalgamı geçiyordum: "Oo... Ama hiç gerek yoktu! Teşekkürler! Çok teşekkür ederim, efendim. Çok iyisiniz. Ayaklarınızı öpebilir miyim acaba, efendim?"

Babam sözüne devam etti:

"Nereye gideceğini öğrenmek istemiyor musun?"

"..."

"Hiç mi umurunda değil?"

"Yoo, umurumda."

"Bak, biz de ne yapacağımızı bilemiyoruz, ona göre. Bu mesele iyice içinden çıkılmaz hale geldi. Annen bütün öğleden sonrasını, hiçbir şey elde edemeden telefon başında geçirdi. Seni yıl içinde kabul edecek bir kurum bulmak gerek ve–"

"Gitmek istediğim yer şurası," dedim sözünü keserek.

"'Şurası' neresi?"

"Şurası."

İş tezgâhının arkasında çalışan öğrencilerin yer aldığı küçük broşürü gösterdim. Annem tekrar gözlüklerini taktı:

"Nerede bu?.. Valence'ın otuz kilometre kuzeyinde... Grandchamps Teknik Lisesi... Ama, bu bir kolej değil..."

"Hayır, hayır, aynı zamanda bir kolej."

"Nereden biliyorsun?" diye sordu babam.

"Telefon ettim."

"Sen mi!?"

"Tabii, ben."

"Ne zaman?"

"Tatilden hemen önce."

"Sen mi!? Sen mi telefon ettin? Ama neden?"

"Öylesine... yalnızca öğrenmek için."

"Eee?"

"Eeesi bu."

"Neden bize bundan söz etmedin?"

"Çünkü, bu iş imkânsız."

"Neden imkânsız?"

"Çünkü, öğrencileri önceki dosyalarına göre alıyorlar ve benim dosyam rezalet. O kadar boş ki, ateş bile yakılmaz..."

Benimkiler hiçbir şey demedi. Babam Grandchamps'ın programını okuyor, annemse iç çekip duruyordu.

Ertesi gün her zamanki gibi okula gittim, sonraki gün de, bir sonraki gün de.

"Kendi kendini yiyip bitirmek" dedikleri şeyin ne olduğunu anlamaya başlıyordum.

Yaşadığım şey tam da buydu. Kendi kendimi yiyip bitirmiştim. İçimde bir şeyler eriyip bitmişti ve artık hiçbir şeyi önemsemiyordum.

Artık hiçbir şey yapmıyordum. Hiçbir fikrim kalmamıştı. Hiçbir isteğim. Hiçbir şey. Legolarımın hepsini bir karton kutuya doldurdum ve küçük kuzenim Gabriel'e verdim.

Sürekli televizyon izliyordum. Kilometrelerce uzunlukta klipler. Saatlerce yatağımda

uzanmış yatıyordum. Hiçbir şey üretmiyordum. Ellerim sıska bedenimin iki yanında aptal aptal sallanıyordu. Zaman zaman öldükleri hissine kapılıyordum. Artık yalnızca zaplamaya ya da şişe açmaya yaradıklarını.

Eskiden çirkindim, şimdiyse hepten aptallaşıyordum. Annem haklıydı: Yakında sofrada kuru ot yiyecek hale gelecektim.

Artık dedemlere gitme isteğim bile kalmamıştı. Çok iyiydiler, ama hiçbir şey anladıkları yoktu. Çok yaşlıydılar. Hem zaten Koca L'éon benim sorunlarımdan ne anlayabilirdi ki? Her zaman ineğin teki olduğu için, hiçbir şey tabii. Onun asla bir sorunu olmamış ki.

Annemle babama gelince, boş ver gitsin... Artık birbirleriyle konuşmuyorlar bile. Zombiler.

Ağızlarından tek kelime olsun alabilmek için ikisine de şöyle sıkı birer tekme sallamamak için kendimi zor tutuyordum... Ne duymak için? Bilmiyorum.

Bir sözcük, bir gülücük, bir hareket? Herhangi bir şey.

Telefon çaldığında televizyonun karşısın-

da mayışmıştım.

"Eee, Toto, beni unuttun bakıyorum?"

"Şeyy... Bugün pek gelmek istemiyorum..."

"Eee? Peki ya Joseph? Mobilyaları teslime yardım edeceğine söz vermiştin."

Ayy! Tamamen unutmuştum.

"Hemen geliyorum. Özür dilerim!"

"Önemli değil, Toto, önemli değil. Uçup gidecek değiller ya."

Joseph bize teşekkür etmek için nefis bir yemek verdi. Kocaman bir et yedim; yanında bir sürü küçük şey vardı: Kapariler, soğanlar, otlar, karabiber... Mmmıh.

Koca Léon gülümseyerek beni seyrediyordu.

"Seni böyle görmek bir zevk, Toto. Şansımıza, zaman zaman yaşlı dedene çekiyorsun da, böyle tıka basa yiyebiliyorsun."

"Ya sen? Sen hiçbir şey yemeyecek misin?"

"Şeyy... Çok aç değilim, biliyor musun... Anneannen kahvaltıda beni iyice besiye çekti de."

Yalan söylediğini biliyordum.

Sonra, mutfağı ziyarete gittik. Ocaktaki tencere ve tavaların boylarına inanamadım: Dev gibiydiler. Koca kepçeler, mancınık gibi tahta kaşıklar, boy sırasına dizilmiş, süper keskin düzinelerce bıçak.

"Bakın! İşte, Titi! Bunlar da misafirlerimiz..." diye bağırdı Joseph. "Titi becerikli çocuk. Hele, kafasına başlığı bir taksın, göreceksiniz, birkaç yıl sonra, herkes ondan söz etmeye başlayacak, söylemedi demeyin! Merhaba demeyecek misin, Titi?"

"Merhaba."

Bin kilo patates soymakla meşguldü, Titi. Oldukça mutlu görünüyordu. Ayakları bir kabuk dağının içinde kaybolmuştu. Onu görünce, "on altı... on altısında olmalı..." diye düşündüm.

Koca Léon beni evimin önüne bırakırken ısrar etti:

"Tamam o zaman, dediğimiz gibi yapıyorsun, ha?"

"Evet, evet."

"Ne hataları, ne tarzı, ne de eğri büğrü yazını kafaya tak. Hiçbir şeyi takma. Yalnızca

kalbinden geçenleri yaz, tamam mı?"

"Tamam, tamam..."

Aynı akşam işe koyuldum. On bir müsvedde yaptığıma göre, o kadar da umursamazlık edememişim. Oysa ki, mektubum aslında oldukça kısaydı...

Sizin için de aynısını buraya kopyalıyorum:

"Sayın Grandchamps Okulu Müdürü,

Okulunuza kabul edilmek istiyorum, ama dosyam çok kötü olduğu için bunun olanaksızlığını da biliyorum.

Okulunuzun reklamında, mekanik ve marangozluk atölyeleriniz, bilgisayar odalarınız, bir seranız ve bunun gibi şeyleriniz olduğunu gördüm.

Hayatın notlardan ibaret olmadığını düşünüyorum. Bence motivasyon da

önemli. Grandchamps'a gelmek istiyorum, çünkü bence en mutlu olacağım yer orası.

Çok şişman değilim, 35 kilo umut çekiyorum.

Görüşmek üzere,
Grégoire Dubosc

Not 1: Hayatımda ilk kez okula gidebilmek için birine yalvarıyorum; kendi kendime, hasta olup olmadığımı sorup duruyorum.

Not 2: Yedi yaşında yaptığım bir muz soyma makinesinin planlarını ekte gönderiyorum."

Mektubu baştan sona bir kez daha okudum ve gayet cıvık buldum, ama on üçüncü kez baştan başlamaya cesaretim yoktu.

Bunu okuduğunda müdürün suratının alacağı biçimi hayal ediyordum... Kâğıdı top yapıp çöp sepetine atmadan önce, "Bu fare de kimin nesi?" diye düşünecekti kesinlikle.

Mektubu yollamaya baştaki kadar istekli değildim artık; ama işte, Koca Léon'a söz vermiştim ve artık geri dönemezdim.

Okuldan dönerken mektubu postaladım. Bir şeyler atıştırmak için otururken, broşürü yeniden okudum ve müdürün aslında bir müdire olduğunu da o zaman fark ettim. Yanaklarımı ısırarak, ne eşeklik ettiğimi düşündüm. Amma eşeksin, amma kuş beyinlisin!..

35 kilo aptallık, evet...

Derken, yortu tatili geldi. Teyzem Fanny'nin Orléans'daki evine gittim. Enişte mi bilgisayarında oyun oynuyor, asla gece yarısından önce yatmıyor ve olabildiğince geç uyuyordum. Ta ki, küçük kuzenim yatağıma atlayıp bağırana kadar:

"Yego! Yego yapalım mı? Guégoire, yego yapmaya gelir misin?"

Dört gün boyunca, legodan bir şeyler yaptım: Bir garaj, bir köy, bir gemi... Her yeni parçayı bitirdiğimde, kuzenim acayip mutlu oluyor, yaptığım şeyi uzun uzun sey-

rediyor ve sonra pat! Bin parçaya ayırmak için onu bütün gücüyle yere atıyordu. İlk seferinde, bu gerçekten sinirime dokunmuştu, ama güldüğünü duyunca, boşa giden iki saatimi anında unuttum.

Kuzenimin gülüşünü duymaya bayılıyordum. İçimde bir şeyleri tekrar canlandırıyordu.

Austerlitz Garı'nda beni karşılamaya annem geldi. Arabaya bindikten sonra konuşmaya başladı:

"Sana iki haberim var –bir iyi, bir kötü. Hangisinden başlayayım?"

"İyiden."

"Dün Grandchamps'ın müdiresi telefon etti. Seni almayı kabul ediyor, ama önce bir tür sınavdan geçmen gerekiyormuş..."

"Üff!.. İyi haber de buysa... Sınavmış! Sınavla ne yapmamı bekliyorsun ki? Konfeti mi? Peki, ya kötü haber ne?"

"Deden hastanede."

Emindim. Biliyordum. Hissediyordum.

"Durumu ciddi mi?"

"Bilmiyoruz. Rahatsızlandı ve şu an yoğun bakımda tutuluyor. Çok güçsüz."

"Onu görmek istiyorum."

"Olmaz. Daha değil. Onu şu anda kimse göremez. Ne pahasına olursa olsun gücünü tekrar toplaması gerek."

Annem ağlıyordu.

8

Trende konuları tekrarlamak için dilbilgisi kitabımı yanıma almıştım, ama kapağını bile açmadım. Çalışırmış gibi yapmaya bile uğraşmadım. Aklımı başıma toplayıp başlayamıyordum bir türlü. Tren, kilometrelerce uzanan dev elektrik kablosunun doğrultusunda ilerliyordu. Her elektrik direğinde alçak sesle, "Koca Léon... Koca Léon... Koca Léon... Koca Léon... Koca Léon... Koca Léon... Koca Léon... Koca Léon... Koca Léon..." diyor ve direkler arasında da tekrarlıyordum: "Ölme.

Orada kal. Sana ihtiyacım var. Charlotte'un da, onun da sana ihtiyacı var. Sensiz ne yapar o? Çok mutsuz olur. Peki, ya ben? Ölme. Ölmeye hakkın yok. Ben daha çok küçüğüm. Büyüdüğümü görmeni istiyorum. Benimle gurur duymanı istiyorum. Henüz hayatımın çok başındayım. Sana ihtiyacım var. Hem sonra, eğer bir gün evlenirsem, karımı ve çocuklarımı tanımanı istiyorum. Çocuklarımın senin kulübene gelmelerini istiyorum. Çocuklarımın senin kokunu duymalarını istiyorum. İstiyorum ki..."

Uyuyakalmışım.

9

Valence'ta bir bey tren garında beni karşılamaya gelmişti. Okula varana dek yolda, bu beyin aslında Grandchamps'ın bahçıvanı olduğunu öğrendim... daha doğrusu, onun deyişiyle Grandchamps'ın "rejisörü"...

Kamyonetinde olmak bana iyi geldi, içerisi gaz ve kuru yaprak kokuyordu.

Diğer öğrencilerle birlikte yemekhanede yemek yedim. Hepsi amma da irikıyımdı! Bana iyi davrandılar, okul hakkında bir sürü tüyo verdiler: Sigara içmek için sota yerler,

indirim yaptırmak için kantinci kadınla nasıl iyi geçinilebileceği, yangın merdiveninden kızların yatakhanesine tırmanmak için çeşitli dümenler, hocaların küçük takıntıları falan...

Çok gülüyorlardı, tuhaftılar. Ama iyi bir tuhaflık. Erkeklere özgü bir tuhaflık.

Elleri, her yanındaki küçük kesikler ve tırnak diplerindeki makine yağı karalığıyla çok güzeldi. Bir ara, bana neden orada olduğumu sordular.

"Çünkü başka hiçbir okul beni istemiyor. Benden bıkıp usandılar."

"Hiçbiri mi?"

"Evet. Hiçbiri."

"Yatılılar bile mi?"

"Evet," dedim, "yatılı okullarda bile diğerlerini kötü etkilediğimi fark ettiler."

Aralarından biri sırtıma vurdu:

"Kulübe hoş geldin, ahbap!"

Sonra, onlara ertesi gün sınava gireceğimden söz ettim.

"Ee, o zaman hâlâ burada ne yapıyorsun? Git yat akıllım, yarın havanda olman lazım!"

Uyumakta zorluk çekiyordum. Tuhaf bir rüya gördüm. Süper bir parkta Koca Le-

on'umla birlikteydim ve o beni sinir edip duruyordu. "Sigara içtikleri zula neredeymiş? Bir sor bakalım..." diyerek benimle uğraşıyordu.

Kahvaltıda hiçbir şey yiyemedim. Karnımda beton bir blok vardı. Hayatımda hiç bu kadar kötü olmamıştım. Zor nefes alıyor ve buz gibi terler döküyordum. Aynı anda hem yanıyor hem donuyordum.

Beni küçük bir sınıfa oturttular ve epeyce bir süre yalnız kaldım. Artık unutulduğumu düşünmeye başlamıştım.

Derken, bir bayan gelip, doldurmam için bir çeşit büyük defter verdi bana. Satır çizgileri gözümün önünde dans ediyordu. Hiçbir şey anlamıyordum. Dirseklerimi sıranın üstüne dayadım ve başımı ellerimin arasına aldım. Nefes almak, sakinleşmek, kafamı boşaltmak için. Birden, sıranın üstüne kazınmış yazılara daldım. Bir tanesi şöyleydi: "Koca memelere bayılırım". Yanındaki bir başka yazıysa şöyle diyordu: "Ben manivelaları tercih ederim". Bu beni gülümsetti ve çalışmaya koyuldum.

Başlangıçta iyi gidiyordu; ama, sayfaları çevirdikçe yanıtları bulmakta zorlanmaya başlamıştım. Panikledim.

En kötüsü birkaç satırlık bir paragraftı. Soru şöyleydi: "Bu metindeki hataları bulup düzeltiniz." Korkunçtu –hiçbir hata göremiyordum. Gerçekten de, en aptaldan da aptaldım. Metin hata doluydu ve ben tekini bile göremiyordum! Boğazımda bir şeyler düğümlendi, gitgide yukarı çıktı ve burnum yanmaya başladı. Gözlerimi koca koca açıyordum. Ağlamamalıydım. Ağlamak istemiyordum.

İSTEMİYORDUM, anlıyor musunuz?

Yine de, gelişini fark edemediğim koca bir damla yaş gözümden süzülüp defterimin üstünde yayılmaya başladı... Rezalet! Dişlerimi sıkıyordum, hem de bütün gücümle; ama patlayacağımı hissediyordum. Bardak taşıyordu.

Uzun zamandır kendimi tutmaya çalışıyor ve bazı şeyleri düşünmeyi reddediyordum... Yine de, bir an geliyor ve beyninizin en ücra köşesinde, en derinlerde sakladığınız bütün o karmaşanın dışarı çıkması gereki-

yor... Ağlamaya bir kez başlarsam, bir daha duramayacağımı, her şeyin bir anda aklıma üşüşeceğini biliyordum: Grodoudou, Marie, hep sonuncu olduğum bütün o okul yılları. Ben, kadrolu geri zekâlı. Artık birbirini sevmeyen annem ve babam, evdeki bütün o üzücü günler, burnundaki bütün o borular ve yavaş yavaş uçup giden hayatıyla hastane odasındaki Koca Léon'um...

Gözyaşlarının kıyısındaydım, dudaklarımı kanatana kadar sıkarken bir ses duydum: "Haydi, Toto, burada ne yapıyorsun böyle? Bu da ne? Domuz gibi kalemini kemirmeyi bırakır mısın! Kalemi tükürüğe boğacaksın."

İşte, şimdi gerçekten aklımı kaçırıyordum... Sesler duyuyordum!.. Hey, yukarıda yanıldınız, ben Jeanne d'Arc değilim. Nal toplayan sütçü beygirinin tekiyim, o kadar.

"Peki, Bay Mızmız, tören bitince bana haber ver de, biraz çalışmaya başlayalım."

Bu da neyin nesiydi? Kamera ya da mikrofon mu var diye odanın her yanına baktım. Ama, bu da ne demek oluyordu! Dördüncü boyuta falan mı geçmiştim?

"Koca Léon, sen misin?"

"Ya kim olacaktı, koca bebek? Papa mı?"

"Ama... bu nasıl oluyor?"

"Ne?"

"Yani... burda olman, benimle böyle konuşabilmen?"

"Saçmasapan konuşma, Toto, ben her zaman senin yanındaydım ve sen de bunu çok iyi biliyorsun. Tamam, yeterince dalga geçtik. Biraz dikkatini topla. Kalemini al ve bana bütün fiillerin altını çiz... Hayır, onu değil, onun "mak"la bittiğini görüyorsun. Şimdi öznelerini bul... Aferin... Küçük oklar yap... Güzel. İyi düşün, her fiilin doğru çekilmiş olması gerekiyor... Burda, bak, özne ne?.. Evet, "sen", o zaman fiilin sonu "yorsun", güzeel. Şimdi aynı şeyi isimler için de yap, altlarını çiz... Yazılışlarını denetle. Her şeyi denetle. Ya sıfatlar? O "örtüler"den önceki "güzeller" sana da tuhaf gelmiyor mu? Evet, "ler" ekini atacaksın; çok iyi, görüyorsun ki, dikkat edince yapabiliyorsun.

"Şimdi biraz geriye dön, hesaplarında korkunç hatalar gördüm. Tüylerim diken diken oldu. Haydi, bölmeleri düzelt... Hayır, baştan yap... Baştan! Bir şeyi unutuyorsun. Elde var... evet, aferin. Şimdi de dördüncü sayfaya bakalım, lütfen..."

Ayakta uyur gibiydim; aynı anda hem acayip yoğunlaşmış, hem de acayip rahatlamıştım. Bulutların üstünden yazıyordum. Gerçekten de çok tuhaf bir duyguydu.

"İşte, Toto, seni bırakıyorum artık. Sırada kompozisyon yazma var ve bu konuda senin benden çok daha iyi olduğunu biliyorum... Evet, evet. Bu doğru. Şimdi seni yalnız bırakacağım, ama yazım kurallarına dikkat et, tamam mı? Aynı deminki gibi yapacaksın: Küçük işaretler ve kontrol. Kendi kendine sözcüklerin polisi olduğunu söyle. Bırakmadan önce hepsinden tek tek belgelerini iste:

Hey, siz! Adınız ne?

Sıfat.

Kiminle birliktesiniz, oğlum?

İsimle.

Doğru, geçebilirsiniz.

"Ne demek istediğimi anlıyor musun?"

"Evet," diye yanıtladım.

"Yüksek sesle konuşmayın, delikanlı!" diye seslendi gözetmen. "Sessiz olun. Bir daha hiçbir şey duymak istemiyorum!"

Yazdıklarımı baştan sona tekrar tekrar okudum. En az elli yedi kere. Ve defteri teslim

ettim. Koridora çıkınca, fısıldadım:

"Koca Léon, hâlâ orda mısın?"

Yanıt yok.

Dönüş treninde yeniden denedim. Ama hayır, aradığım kişiye hâlâ ulaşılamıyordu.

Garda, annemle babamın suratlarını gördüğümde, bir şeyler olduğunu hemen anladım.

"Öldü mü?" diye sordum. "Öldü, değil mi?"

"Hayır," dedi annem, "komada".

"Ne zamandan beri?"

"Bu sabahtan beri."

"Uyanacak mı?"

Babam yüzünü buruşturdu, annem de omuzumu yakalayıp üstüme yığıldı.

10

Hastaneye gitmedim. Kimse gitmedi. Gitmemiz yasaktı, çünkü taşıyacağımız en küçük mikrop bile onu öldürebilirdi.

Ben de anneanneme gittim ve onu görünce büyük şok yaşadım; her zamankinden de daha ince ve kırılgan duruyordu. Mavi bir sabahlığın içinde kaybolmuş küçük bir farecik. Mutfağın orta yerinde, tam bir geri zekâlı gibi dikiliyordum.

"Git biraz çalış, Grégoire," dedi bana. "Makineleri çalıştır. Aletlere dokun. Tahta-

ları okşa. Her şeyle konuş, onlara çok yakında geri döneceğini söyle."

Sessizce ağlıyordu.

Kulübeye girdim. Oturdum. Kollarımı iş tezgâhının üstünde kavuşturdum ve sonunda ağlamaya başladım.

Uzun zamandır içimde sakladığım bütün gözyaşlarını akıttım. Ne kadar süre böyle kaldım? Bir saat mi? İki mi? Yoksa üç mü?

Tekrar ayağa kalktığımda, daha iyiydim; sanki içimde hiç gözyaşı ve acı kalmamıştı. Yerde sürünen yapışkan kaplı eski bir toz bezine burnumu sildim ve tam o sırada, önceki sefer kazıdığım yazıyı gördüm... Tahtaya kazınmış bir "BANA YARDIM ET".

11

Grandchamps'a kabul edildim.

Bu beni ne sevindirdi, ne de üzdü. Yalnızca, gideceğim –Koca Léon'un deyişiyle "hava alacağım"– için memnundum. Bavulumu hazırladım ve odamın kapısını kapatırken geriye dönüp bakmadım. Annemden, Bay Martineau'nun bana verdiği parayı hesabıma yatırmasını istedim. Artık bu parayı harcama hevesim kalmamıştı. Olanaksızın dışında hiçbir şey yapmak istemiyordum. Ve hayatta her şeyi parayla satın alamayacağımızı anlamış-

tım.

Babam iş için gitmesi gereken bir yere doğru yola çıktığından, beni de arabayla okula kadar bıraktı. Yol boyunca pek fazla konuşmadık. Yollarımızın ayrılacağını biliyorduk.

"Bir haber çıkar çıkmaz beni ararsınız, değil mi?"

Başını salladı ve sonra bana acemice sarıldı.

"Grégoire?"

"Efendim."

"Hayır. Yok bir şey. Mutlu olmaya çalış, bunu hak ediyorsun. Biliyorsun, sana bunu hiç söylemedim, ama bence sen iyi birisin... Gerçekten iyi biri."

Sonra tekrar arabasına binmeden önce, güçlü bir şekilde omuzlarımı sıktı.

12

Sınıfın en iyisi değildim, hatta sonuncular arasındaydım –aslında iyi düşününce, sanırım gerçekten de sonuncuydum. Yine de öğretmenler beni çok seviyordu...

Bir gün, Fransızca öğretmenimiz Bayan Vernoux metin açıklaması çalışmalarımızı dağıttı. Yirmi üzerinden altı almıştım.

"Umarım muz soyma makinen bundan daha başarılıdır..." dedi küçük bir gülücükle.

Sanırım bu yüzden, yani okula gönderdiğim o mektup yüzünden seviliyordum. Buradaki herkes başarısız olduğumu, ama bunu aşmaya çalıştığımı biliyordu.

Zaten, resim ve teknik derste bir numaraydım. Özellikle de teknikte. Öğretmenden bile daha fazlasını biliyordum. Öğrencilerden biri bir şeyi beceremediğinde, yardıma ilk giden bendim. Önceleri, Jougleux buna içerliyordu; ama şimdi, o da diğerleri gibi yapıyor, sürekli benden tavsiye istiyor. Çok eğlenceli.

Başımdaki tek bela beden eğitimiydi. Beden eğitiminde her zaman sıfırdım, ama burada, bu daha çok göze batıyordu, çünkü diğerleri çok iyiydi ve iyi olmaktan da çok hoşlanıyorlardı. Ben her şeyi berbat ediyordum. Gerçi bu normal; ne koşmayı, ne atlamayı, ne dalmayı, topu ne tutmayı, ne de atmayı biliyorum... Hiç ama hiçbir şey. Sıfır. Taş arabası.

Diğerleri benimle nazikçe dalga geçiyordu:

"Ee, Dubosc, ne zaman kendine kas ge-

liştirme makinesi yapıyorsun?"

Ya da:

"Dikkat, çocuklar! Atlama sırası Dubosc'ta, pansumanları hazırlayın."

Her hafta annemle telefonda konuşuyordum. Her seferinde, bir haber olup olmadığını sorarak konuşmaya başlıyordum. Bir gün sabrı taştı:

"Bak, Grégoire, kes artık. Bana bir daha bu soruyu sorma. Bir gelişme olursa sana hemen söyleyeceğimi çok iyi biliyorsun. Bana biraz kendinden, ne yaptığından, öğretmenlerinden, arkadaşlarından falan söz et..."

Ona anlatacak hiçbir şeyim yoktu. Kendimi biraz zorluyor, sonra da konuşmayı kesiyordum. Dedemle ilgili olmayan hiçbir şey beni ilgilendirmiyordu.

13

İyiydim, ama mutlu değildim. Koca Léon'cuğum için hiçbir şey yapamıyor olmaktan dolayı küplere biniyordum. Onun için dağları yerinden kaldırabilirdim, kendimi parça parça doğrayıp kısık ateşte kızartabilirdim. Onu kollarıma alıp bağrıma basarak bütün dünyayı dolaşabilirdim, onu kurtarmak için neye olsa göğüs gererdim; ama işte, yapacak hiçbir şey yoktu. Beklemekten başka.

Dayanılmazdı. Gerçekten ihtiyaç duyduğum bir anda o bana yardım etmişti, oysa

ben... Hiçbir şey.

O ünlü beden eğitimi dersine kadar...

Mönüde düğümlü halat vardı o gün. Tam bir kâbus. Altı yaşından beri denerim ve asla bu işi kıvırmayı başaramamışımdır. Asla... Düğümlü halatta bir yüzkarasıyım.

Sıra bana geldiğinde, Momo laf attı:

"Gelin, bakın, Müfettiş Gadget bize çoraplarını göstermek istiyormuş."

Direğin yüksekliğine baktım ve fısıldadım: "Koca Léon, beni iyi dinle! Başaracağım. Bunu senin için yapacağım. *Senin için*, beni duyuyor musun?"

Daha üçüncü düğümde bütün gücüm tükenmişti bile, ama dişimi sıktım. Muhallebi kıvamındaki beyaz kollarıma asıldım. Dördüncü düğüm... beşinci düğüm... Bırakmak üzereydim. Çok zordu. Hayır, yapamazdım, söz vermiştim. Homurdana homurdana, ayaklarımla kendimi yukarı ittim. Ama hayır, daha fazla dayanamayacaktım. Şimdiden ellerim gevşiyordu.

Tam o sırada, onları fark ettim... sınıfım-

daki çocukları, daire şeklinde, aşağıda. Bir tanesi bağırdı:

"Haydi, Dubosc, sıkı tutun!"

Bunun üzerine bir kez daha denedim. Ter damlaları görüşümü bulandırıyordu. Ellerim cayır cayır yanıyordu.

"Dubosc! Dubosc! Dubosc!"

Beni desteklemek için bağırıyorlardı.

Yedinci düğüm... Bırakmak üzereydim. Bayılacağımı hissediyordum.

Aşağıdakiler, çizgi filmin jenerik müziğini söylüyordu:

"Ah, kim var orda?.. Müfettiş Gadget!.. İşte orda... Müfettiş Gadget!"

Bana cesaret veriyorlardı, ama yeterince değil.

Yalnız iki düğüm kalmıştı. Önce bir elime, sonra diğerine tükürdüm. "Koca Léon, burdayım, bak! Sana gücümü gönderiyorum. İsteğimi gönderiyorum. Al. Al! Buna ihtiyacın var. O gün, sen bana bilgini gönderdin, e işte, ben de sana neyim varsa gönderiyorum: Gençliğimi, cesaretimi, nefesimi, zayıf mızmız kaslarımı. Al onları, Koca Léon! Hep-

sini al... Sana yalvarıyorum!"

Bacaklarımın iç tarafı kanamaya başlamıştı, artık kendi söylediklerimi bile duyamıyordum. Tek bir düğüm daha.

"Hadi! Hadiiiii! Haaaaaaaaadiiiiiiiiiii!"

Aşağıdakiler iyice zıvanadan çıkmıştı. En güçlü bağıran da öğretmendi.

"UYAN!!!" diye haykırdım ve direğin tepesini yakaladım. Aşağıdakiler çıldırmıştı. Ağlıyordum. Mutluluk ve acı gözyaşları birbirine karışmıştı. Kendimi bırakıp halatın yarısına kadar kaydım. Momo ve Samuel beni yakaladı ve havaya kaldırdı.

"Ah, kim var orda?.. Müfettiş Gadget!.. İşte orda... Müfettiş Gadget!" Herkes şarkı söylüyordu.

Bayılmışım.

O günden sonra, gerçekten tanınmaz hale geldim: Kararlı. Gözüpek. Yenilmez. Aslanlar gibi.

Her akşam, derslerden sonra, yurtta televizyon izlemek yerine yürüyüşe çıkıyordum. Köylerden, ormanlardan, tarlalardan geçi-

yordum. Uzun uzun yürüyordum. Ağır ağır ve derin derin nefes alıyordum. Kafamda hep aynı cümle vardı: "Bütün bunları al, Koca Léon, bu temiz havayı içine çek. Nefes al. Bu toprak ve sis kokusunu hisset. Burdayım. Senin ciğerlerin, nefesin ve kalbinim. İzin ver. Al."

Bu, uzaktan suni solunumdu.

İyi yiyor, çok uyuyor, ağaçların kabuklarına dokunuyor ve komşunun atlarını okşamaya gidiyordum. Ellerimi sımsıcak yelelerin altından geçiriyor ve fısıldamaya devam ediyordum: "Al. Bu sana iyi gelir."

Bir akşam annem aradı. Gözetmen bana haber vermeye geldiğinde, kalbim yerinden çıkacaktı.

"Haberler iyi değil, tatlım. Doktorlar tedaviyi durdurdu. Hiçbir işe yaramıyor."

"O zaman ölecek!"

Yatakhanenin koridorunda bağırıyordum:

"İsterseniz, gidip bir de makinelerin fişini çekin bari, böylece her şey daha çabuk olur!"

Telefonu kapattım.

O günden sonra saçmalıklarımı tamamen kestim. Yurttaki çocuklarla minyatür kale maç yapmaya geri döndüm; çalışmıyor ve artık neredeyse hiç konuşmuyordum. Hayattan tiksinmiştim. Kafamda, o şimdiden ölmüş gibiydi. Annemle babam aradığında, onları başımdan savıyordum.

Derken, dün, son sınıflardan bir çocuk beni çağırmak için yatağıma geldi. Kütük gibi uyuyordum. Beni deli gibi sarsmaya başladı:

"Hey, hey, uyan dostum..."

Ağzım kupkuruydu.

"Ne... n'oluyo?"

"Hey, Toto sen misin?"

"Bunu neden soruyorsun?"

Gözlerimi ovuşturuyordum.

"Çünkü, aşağıda Toto'sunu görmek istediğini söyleyerek ortalığı birbirine katan tekerlekli sandalyeli bir dede var... Acaba aradığı sen olabilir misin?"

Donlaydım, koşarak dört kat indim. Bebek gibi ağlamaya başlamıştım bile.

Oradaydı, yemekhanenin kapısının önünde, yanında beyaz gömlekli bir adamla. Adam

serum askısını tutuyordu ve Koca Léon'cuğum bana gülümsüyordu.

Ben o kadar ağlıyordum ki, gülümseyemedim bile.

"Fermuarını kapatsan iyi olur, Toto, üşüteceksin," dedi.

İşte o zaman, ben de gülümsedim.

"Okul, hayatımı mahvediyor!" diye düşünen Grégoire, 13 yaşındaydı ve hâlâ 6. sınıf öğrencisiydi. Beden eğitimi dersinde bile berbattı; ama el işlerinde, hele marangozlukta çok becerikliydi. Üstelik, ilginç icatlar da yapıyordu. En sevdiği şey, küçük atölyesinde sevgili dedesine yardım etmekti. Oysa, eğitimini de sürdürmek zorundaydı. "Tembel Teneke" Grégoire, sonunda bu duruma ilginç bir çözüm buldu. Artık ne okul ondan, ne de o okuldan nefret edecekti...

35 KİLO TEMBEL TENEKE

ANNA GAVALDA

2000 yılında yayımlanan ilk öykü kitabıyla ülkesi Fransa'nın en saygın edebiyat ödüllerinden RTL-Lire Büyük Ödülü'nü kazanarak ünlenen Anna Gavalda, hem esprili hem de duygulu bir dille yazdığı bu romanla her yaştan okura ulaşmayı başarıyor.

günışığı kitaplığı

ISBN 978-975-8142-95-8

9 789758 142958